

Številka: **OP-3/2020**

Verzija: **02**

Začetna izdaja: **18.03.2020**

Datum spremembe: **26.05.2020**

NASLOVNIKI:

- **IZPRAŠEVALCI LETENJA (FE, CRE, IRE, FIE)**
- **IZPRAŠEVALCI ZA RATING ZA TIP (TRE/SFE)**

UVOD

Izbruh bolezni novega koronavirusa (COVID-19) v mestu Wuhan, Ljudske republike Kitajske, ki ga povzroča SARS-CoV-2, se je hitro razširila na Kitajskem in po svetu, 11. marca 2020 pa jo je Svetovna zdravstvena organizacija razglasila za pandemijo. Dne 18.03.2020 je Agencija izdala začetno verzijo obvestila izpraševalcem (OP-3), s katero je priporočila, da se nekatere aktivnosti izpraševalcev začasno omejijo, dokler se razmere epidemije ne umirijo.

Vlada Republike Slovenije je dne 14.05.2020 z Odlokom o preklicu epidemije nalezljive bolezni SARS -CoV -2 (COVID-19) preklicala epidemijo in s tem nekatere ukrepe, ki so bili namenjeni preprečevanju in zaježitvi širjenja novega koronavirusa. Glede na uspešno zaježitev virusa na področju Republike Slovenije, se tako lahko dejavnost izpraševalcev nadaljuje. Zaradi nepredvidljive narave virusa pa Agencija še naprej priporoča uporabo preventivnih ukrepov, ki zmanjšuje možnost prenosa virusa.

PRIPOROČILA ZA IZVAJANJE DEJAVNOSTI IZPRAŠEVALCEV Z UKREPI COVID-19

Priporočila za izvajanje preverjanj na zrakoplovih, ki jih izvajajo izpraševalci naj se smatrajo kot komplementarne priporočilom Vlade RS in NIJZ ter drugih kompetentnih organov na področju zdravstva.

Izvajanje preverjanj, ki jih izvajajo izpraševalci v zrakoplovih ali simulatorjih letenja (FSTD) veljajo za področje visokega tveganja, zaradi nezmožnosti zagotavljanja varne razdalje (1,5 m) med dvema ali več osebami in uporabo istih površin (npr. instrumentov zrakoplova, krmila, itd.).

Za varno izvajanje preverjanj zato priporočamo, da izpraševalci upoštevajo naslednje točke:

Opozorilo na zdravstveno stanje kandidata

Pred preverjanjem kandidata vprašajte o naslednjih dveh točkah (enako seveda velja tudi za izpraševalca):

1. Imate kakšen simptom/znak bolezni COVID-19?

- nahod
- zvišano temperaturo nad 37,5 °C
- kašelj
- drisko
- glavobol
- izgubo vonja ali okusa
- slabo počutje
- bolečine v mišicah
- boleče grlo
- občutek dušenja
- vrtoglavica
- utrujenost
- pordele oči

2. **Ste bili v zadnjih 14 dneh v kontaktu z obolelim (pozitivnim) COVID-19** (obolel v družini, tesen stik s komerkoli) ali z osebo z znaki, navedenimi pod točko 1?

Kandidata pri tem tudi opozorite, da mora odgovoriti odkrito in natančno. Kandidat naj pred preverjanjem podpiše izjavo, ki je v prilogi tega obvestila.

Prav tako kandidata jasno opozorite, da lahko preverjanje zavrnete, če so ti znaki opazni.

Pred preverjanjem (briefing)

Navodila pred preverjanjem naj se izvedejo na način, da prihaja do čim manjšega možnega stika med kandidatom in izpraševalcem. Kakor je le mogoče naj se navodila izvedejo v odprtem prostoru oziroma z uporabo e-konferenčnih programov (*virtualni briefing*) dan prej ali v ustreznem časovnem obdobju pred preverjanjem.

Izvršna priprava naj se opravi pred vstopom v kabino zrakoplova na primerni razdalji in vsebuje tudi opozorilo za priporočeno nošenje maske med letom oziroma tudi pred in po letu, če se varne razdalje ne more zagotoviti.

Prav tako se je treba zavedati, da nošenje medicinske maske za obraz ne zagotavlja 100% zaščite, zato se je treba ves čas posluževati tudi drugih preventivnih ukrepov, kot je higiena rok in držanje razdalje ter biti v dobrem zdravstvenem stanju.

Uporaba lastne zaščitne opreme

Priporočljiva je uporaba medicinske maske za obraz, tako pred, med in po letenju oziroma vsaj v zaprtih prostorih.

Izpraševalec in kandidat naj uporabljata svojo pilotsko opremo (slušalke, aeronavtično karto itd.) in tudi ostale pripomočke (kemični svinčniki, tablice, telefone, zapiske itd.).

Po preverjanju

Po opravljenem preverjanju se medicinska maska za obraz zavrže, razkuži roke in namesti nova maska, če se določene aktivnosti nadaljujejo.

Razkuževanje in zračenje zrakoplova

Razkuževanje zrakoplova je obvezno pred in po opravljenem letenju, in sicer v skladu z navodili proizvajalca, saj niso vsa razkužila primerna za razkuževanje. Preprečiti je potrebno, da ta sredstva ne poškodujejo delov zrakoplova, naprav, itd., saj so lahko korozivna.

Več informacij glede razkuževanja zrakoplovov lahko najdete v smernicah [EASA Interim guidance on Aircraft Cleaning and Disinfection in relation to the SARS-CoV-2 pandemics](#). Smernice so namenjene sicer letalskim prevoznikom, kljub temu pa se lahko v določeni meri in smiselno uporabljajo tudi v splošnem letalstvu.

Poleg razkuževanja predlagamo tudi redno zračenje kabine zrakoplova, in sicer vsaj 30 minut pred in po letenju.

Kratek povzetek smernic

Priporočila, ki so podrobneje obrazložena zgoraj lahko strnemo v šest točk, ki se jih je treba držati pri vsakem letenju:

1. **Na letališče/vzletišče prihajamo le, če smo zdravi (brez okužbe dihal!);**
2. **Ne zadržujemo in ne družimo se v zaprtih prostorih (pisarna, predavalnica...);**
3. **Upošteevamo medsebojno razdaljo vsaj 2 m (pilot si sam zapne varnostne pasove ali reševalno padalo, če je to zahtevano);**
4. **Nujna higiena umivanja in razkuževanja rok vsaj pred in po letenju;**
5. **Pred in po letenju ter ob vsaki menjavi posadke se razkuži zrakoplov: slušalke, mikrofoni, krmila, stikala, ročice, pokrov kabine, varnostne pasove itd. ter prezračimo kabino;**
6. **Pri letenju imamo nameščeno lastno masko (pokriva usta in nos in se je ne dotikamo).**

PODALJŠEVANJE RATINGOV IN POTRDIL NA PODLAGI COVID-19 IZJEME

CAA je v mesecu marcu sprejela serijo izjem za ureditev področja licenciranja pilotov zaradi obstoja izrednih razmer, povezanih s COVID-19 ter sprejetimi odloki Vlade RS. Sedaj je epidemija na področju ozemlja Republike Slovenije preklicana in nekateri ukrepi sproščeni oziroma se sproščajo. Kljub temu pa CAA ne bo preklicala splošnih izjem, saj so razmere drugod po Evropi in svetu precej drugačne. Zato nekaterim imetnikom slovenskih licenc ni omogočeno normalno podaljševanje privilegijev (nedostopnost simulatorjev, omejitve potovanja, karantene itd.) in so še naprej upravičeni do uveljavljanja izjem.

Izhajajoč iz zadnje navedenega je uveljavljanje posamezne izjeme (podaljšanje ratinga, potrdila inštruktorja itd.) sedaj možno le, če za to obstajajo dokazljivi razlogi, ki so vezani na nezmožnost izpolnjevanja predpisanih pogojev dela FCL.

Navodila za podaljšanje ratingov na podlagi izjeme

CAA dovoli, da izpraševalci, ki imajo ustrezne privilegije, podaljšujejo ratinge ali potrdila neposredno v licenco kandidata, ki zaprosi za podaljšanje ratinga, če za to obstajajo razlogi, ki ne omogočajo normalnega podaljšanja ratinga ali potrdila. Takšne razloge je treba ustrezno dokazati in dokaz tudi priložiti vlogo [FCL.APL-201 Vloga za podaljšanje ratinga ali potrdila na podlagi izjeme COVID-19](#) in ustrezne priloge.

Podaljšanje ratinga ali potrdila na takšen način, je diskrecija izpraševalca, v vsakem primeru to lahko opravi CAA.

Vpisovanje veljavnosti ratingov in potrdil na podlagi izjeme COVID-19

1. **ratingi** se podaljšajo za **obdobje 4 mesecev** od datuma poteka veljavnosti ratinga (npr. če ratingu poteče veljavnost 31.03.2020 se ta podaljša na datum 31.07.2020 itd.). Rating se podaljša še za obdobje 4 mesecev, če še obstajajo razlogi za izjemo (o tem bo CAA sproti obveščala). Skrajni datum za podaljšanje ratinga je **18.11.2020** (datum poteka izjeme).
2. potrdila inštruktorja se podaljšajo takoj za obdobje 8 mesecev, vendar ne kasneje kot **18.11.2020** (datum poteka izjeme).

Vlogi mora kandidat obvezno priložiti tudi poskenirano licenco.

Ostale certifikate, npr. znanje angleškega jezika ali zdravniškega spričevala, bo izdajala CAA, saj lahko kandidat z vložitvijo vloge [FCL.APL-201](#) zahteva **podaljšanje več privilegijev**.

Kako podaljšati ratinge, ki so bili podaljšani na podlagi COVID-19 izjeme?

Ratingi, ki so bili podaljšani na podlagi splošne izjeme niso bili podaljšani v skladu z določbami dela FCL (npr. preverjanje strokovnosti), temveč je šlo za t.i. administrativno podaljšanje.

Kljub temu pa je veljavnost ratingov takšna kot je navedena na sami licenci oziroma na potrdilu o podaljšanju veljavnosti ratinga, ki ga je izdala CAA.

Novo podaljšanje, če je opravljeno v skladu z delom FCL (npr. FCL.740.A, FCL.740.H itd.), se tako šteje od najnovejšega datuma veljavnosti ratinga.

*Primer: Kandidat je rating SEP(land) potekel dne 31.03.2020. Zaradi COVID-19 je vložil vlogo FCL.APL.201, izpolnil pogoje za podaljšanje, izpraševalec mu je nato podaljšal rating za 4 mesece, in sicer do **31.07.2020**. Zaradi preklica izredni razmer je sedaj normalno preverjanje strokovnosti z izpraševalcem možno, zato sta opravila preverjanje strokovnosti v letu dne 26.05.2020, kar je 3 mesece pred potekom veljavnosti ratinga (kar se šteje za redno podaljšanje). Nova veljavnost ratinga je tako **31.07.2021**.*

Priloga:

Izjava kandidata pred izvedbo preverjanja z izpraševalcem

Podpisani _____ (ime in priimek) izjavljam, da:

1. v zadnjih 14 dneh nisem imel kateregakoli od naslednjih simptomov/znakov: povišana telesna temperatura, kašelj, glavobol, slabo počutje, boleče žrelo, nahod, težko dihanje (občutek pomanjkanja zraka), driska oz. sem bil v tem obdobju zdrav;
2. v zadnjih 14 dneh nisem bil v stiku z osebo, pri kateri je bila potrjena okužba s SARS-CoV-2 ali v stiku z osebo z znaki, navedenimi pod točko 1.

Kraj in datum:

Podpis:

Osnovne informacije o COVID-19

Okužba z virusom SARS-CoV-2 lahko povzroči koronavirusno bolezen 2019 oz. COVID-19. Inkubacijska doba (čas med okužbo in pojavom bolezni) je lahko do 14 dni, povprečno približno 6 dni. Bolezen se najpogosteje kaže z znaki/simptomi okužbe dihal, to je s slabim počutjem, utrujenostjo, nahodom, vročino, kašljem in pri težjih oblikah z občutkom pomanjkanja zraka. Pri približno 80% okuženih bolezen poteka v lažji obliki. Pri otrocih je potek bolezni praviloma lažji, tveganje za težek potek in zaplete pa se poveča pri starejših (zlasti starejših od 60 let) in osebah s pridruženimi boleznimi, kot so srčno-žilne bolezni, bolezni pljuč, jeter, ledvic, sladkorna bolezen, imunske pomanjkljivosti ipd. Za težji potek bolezni je značilna pljučnica. Za potrditev ali izključitev okužbe s SARS-CoV-2 je potrebno mikrobiološko testiranje. Okužba s SARS-CoV-2 se med ljudmi prenaša kapljično, z izločki dihal. Za prenos potreben tesnejši stik z bolnikom (razdalja do bolnika manj kot 1,5 m). Okužba je možna tudi ob stiku s površinami, onesnaženimi z izločki dihal. Za preprečevanje okužbe je tako najpomembnejša dosledna higiena rok in kašlja. Podrobna navodila za preprečevanje okužbe in več informacij na spletni strani Nacionalnega inštituta za javno zdravje: <https://www.nijz.si/sl/koronavirus-2019-ncov>